

РЕШЕНИЕ

№ 1396

гр. София, 21.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 8-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и пети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Машев

Членове: Златина Рубиева
Петя Алексиева

при участието на секретаря Ива Андр. Иванова
като разгледа докладваното от Красимир Машев Въззивно гражданско дело
№ 20221000501595 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 22/25.03.2022 г., постановено по т. д. № 73/2021 г. по описа на ОС-гр. Враца, изцяло е уважен предявеният от Гаранционен фонд срещу М. Е. В. регресен иск с правно основание чл. 558, ал. 7 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сумата от 260000 лв., представляваща сборът от заплатеното заместващо обезщетение на пострадалите от виновното противоправно поведение на М. Е. В., чиято деликтна отговорност не е била обезпечена през релевантния период чрез договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите (по преписка, наречена „щета 210375/11.12.2015 г.”), ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 07.06.2021 г., до окончателното й заплащане.

Решението на ОС-гр. Враца, с което е уважен изцяло предявеният осъдителен иск, е обжалвано от ответницата. Въззивникът поддържа, че обжалваното решение е неправилно поради нарушение на материалния закон, респ. че то е необосновано, тъй като, макар и от събраните по делото доказателства да не се установявала по несъмнен начин причинно-следствената връзка между противоправното поведение на делинквента и настъпилия вредоносен резултат (смъртта на пострадалия), първоинстанционният съд е приел, че е доказано осъществяването в обективната действителност на всички юридически факти, включени във фактическия състав, обуславящ възникването на съдебно предявеното регресно право. Въпреки че твърдения от ищеца деликт е установен с влязла в сила присъда на наказателния съд, процесуалният представител на въззивницата поддържа правен довод,

че процесното ПТП е настъпило поради техническа неизправност на автомобила. Счита, че съобразно установените по делото правнорелевантни факти Гаранционният фонд е имал основание да упражни уреденото в чл. 557, ал. 3, т. 2 КЗ потестативно право на отказ за изплащане на дължимото заместващо обезщетение на родителите на загиналия, тъй като пострадалият – пътник в процесното МПС, е притежавал субективни представи (знаел е), че деликтната отговорност на водача на лекия автомобил не е била обезпечена през релевантния период чрез сключена застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. Поддържа релевираните частично правоизключващи материалноправни възражения за съпричиняване на вредоносния резултат от противоправното поведение на загиналия: 1) пътувал е без правилно поставен предпазен колан; 2) „починалият е шофирал, въпреки че е неспособен водач“ (очевидно, че това възражение не е свързано с фактите по делото), както и че е предоставил автомобила на неопитен 18-годишен водач; 3) „починалият е шофирал, след като е пил“ (отново тези фактически твърдения не са свързани с установените обстоятелства по делото – починалият е не водачът, а пътник в автомобила); 4) „починалият е шофирал и предоставил за шофиране автомобил без сключена ГО“ (очевидно, твърди се, че починалият пътник е предоставил управлението на автомобила на делинквента, като е знаел, че неговата деликтна отговорност не е била обезпечена чрез сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите) и 5) „починалият е шофирал автомобила при условие, че автомобилът е следвало да бъде спрял от движение поради липса на преглед за техническа изправност“. Едва в устните състезания пред САС – след изтичане на множество преклузивни срокове, процесуалните представители на въззивницата навеждат довод за наличие през релевантния период на действителен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, обезпечаваща деликтната отговорност на виновния водач – твърди се, че този договор не е бил развален („прекратен“) чрез връчване (вкл. фингирано връчване) на едностранното волеизявление на застрахователя за разваляне на застрахователния договор поради неизпълнение на основното задължение на застрахования да заплати съответна част от уговорената разсрочена застрахователна премия – в 15-дневен срок от настъпване на нейната изискуемост (арг. чл. 260, ал. 2 КЗ, отм., във вр. с чл. 202, ал. 2, изр. 2 КЗ, отм.). Следователно, това фактическо твърдение, релевирано едва в устните състезания пред САС, е недопустимо да бъде разглеждано (арг. чл. 269, изр. 2 ГПК). Въззивницата счита обжалваното решение за необосновано и в частта, в която е определен размерът на присъденото заместващо обезщетение, тъй като не са съобразени напълно критериите за справедливост, установени в нормата на чл. 52 ЗЗД.

Въззиваемият е подал отговор в законоустановения срок по чл. 263 ГПК, оспорвайки въззивната жалба с твърдението, че решението на първоинстанционния съд е постановено в съответствие с материалния закон и съдопроизводствените правила, като е обосновано.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата и в отговора на въззивната жалба.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните писмени доказателства,

поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна, във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на оспорения съдебен акт.

ОС-гр. Враца, ГК е бил сезиран с осъдителен иск с правно основание чл. 558, ал. 7 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД.

Както бе изяснено, въззивният съд е обвързан от наведените във въззивната жалба доводи за неправилност на първоинстанционното решение – арг. чл. 269, изр. 2 ГПК, като дължи произнасяне само в пределите на релевираните доводи във въззивната жалба, а служебно, само когато неправилно е приложена императивна материалноправна разпоредба.

Разпоредбата на чл. 558, ал. 7 КЗ урежда правната възможност Гаранционният фонд да предяви регресен иск за платеното от него обезщетение за вреди, причинени при ПТП, срещу причинителя на вредите, чиято деликтна отговорност не е била обезпечена чрез сключване на договор за застраховка „Гражданска отговорност” – арг. чл. 288, ал. 1, т. 2, б. „а” КЗ (отм.), приложимо право към релевантния период. Следователно, възникването на спорното материално право се обуславя от осъществяването на четири групи материални предпоставки (юридически факти): 1. Гаранционният фонд да е платил обезщетение на увредено лице за причинените му вреди от противоправното поведение на делинквента; 2. за увредения да е възникнало право на вземане на извъндоговорно основание (непозволено увреждане) срещу причинителя на вредата - чл. 45, ал. 1 ЗЗД, т.е. вредите да са причинени от делинквента чрез неговото виновно и противоправно поведение; 3. деликтната отговорност да е възникнала във връзка с използването на МПС от делинквента и 4. делинквентът да не е обезпечил своята деликтна отговорност по застраховка „Гражданска отговорност”.

Не е спорно между страните (във въззивната жалба не се релевира довод за необоснованост на първоинстанционното решение в тази част), а и от събраните по делото доказателства, че установява, че с влязло в сила Решение № 326/22.10.2015 г., постановено по внд № 680/2015 г. по описа на САС, НО, 2 с-в, с което по същество е потвърдена постановената от ОС-гр. Враца осъдителна присъда, ответницата е призната за виновна в извършване на твърдяното престъпно деяние, което разкрива признаците и на граждански деликт: на 14.02.2014 г., около 22 часа в гр. Мизия, при управление на л. а. „Рено Клио” е нарушила разпоредбата на чл. 20, ал. 2 ЗДвП, в резултат на което по непредпазливост е причинила смъртта на М. И. Д. – вследствие на **кръвоизлив под меките мозъчни обвивки и мозъчна контузия**, довели в своята еволюция общомозъчен оток с вклиняване и последваща компресия и парализа на жизненоважни мозъчни центрове – дихателен и сърдечносъдов.

Тъй като съгласно правната норма, уредена в чл. 300 ГПК, всички установени от наказателния съд съставомерни признаци, включени в изпълнителното деяние на престъплението, както и формата на вината са задължителни за гражданския съд, разглеждащ гражданските последици от деянието, буди недоумение поддържаното и пред настоящата съдебна инстанция оспорване на причинно-следствената връзка между доказаното престъпно деяние на ответницата и причинения вредоносен резултат (смъртта на загиналия пътник в лекия автомобил, управляван от М. Е. В.). При влязла в сила осъдителна присъда всички съставомерни признаци на изпълнителното деяние са установени със сила на пресъдено нещо, като за доказване на твърдения деликт, извършен от лице, чиято деликтна отговорност не е била покрита през релевантния период чрез сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, е ирелевантно обстоятелството дали и техническата неизправност на автомобила е факт, допринесъл за настъпване на непоправимия вредоносен резултат (нещо повече, това твърдяно обстоятелство не бе установено в процеса на доказване, вкл. и чрез приетата от ОС-гр. Враца като компетентно изготвена и неоспорена от страните САТЕ). Следователно,

твърдяното виновно противоправно деяние на ответница бе установена по несъмнен начин в процеса на доказване в настоящото исково производство.

Както бе изяснено, едва в устните състезания пред САС процесуалните представители на ответницата са релевирали довод за невъзникване на материалните предпоставки за разваляне („прекрятяване”) на договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите (при уговорено разсрочване на дължимата застрахователна преписка), обезпечаваща деликтната отговорност на виновния водач, със срок на действие през процесния период, поради което това фактическо твърдение не е допустимо да бъде разглеждано от въззивния съд (арг. чл. 269, изр. 2 ГПК).

Но само за пълнота на изложението – дори и то да бе допустимо въведено в преклузивните срокове, се явява неоснователно. От **неоспорената** от ответницата Справка от Информационния център при ГФ (удостоверените в него данни са въз основа на подадена информация от застрахователите по договор за задължителна застраховка „ГО” на автомобилистите) се установява, че застрахователят ЗК „Лев Инс” АД, който през релевантния период е следвало да обезпечава деликтната отговорност на виновните водачи на процесния лек автомобил, е развалил с едностранно волеизявление (изрично или чрез фингирано връчване на писменото предупреждение по чл. 260, ал. 2 КЗ, отм., във вр. с чл. 202, ал. 2, изр. 2 КЗ, отм.) този двустранен алеаторен договор вследствие невнасяне на съответната разсрочена вноска от уговорената застрахователна премия, считано от **09.12.2013 г.**, т.е. преди настъпване на процесния трагичен пътен инцидент, поради което към релевантния период – 14.02.2014 г., този застраховател не е покривал вредоносните последици от настъпване на уговореното застрахователно събитие.

Именно защото този спор не е бил въведен в предмета на делото – в преклузивния срок, съдът следва да приеме за установени правнорелевантните обстоятелства, удостоверени в тази Справка. Не е спорно обстоятелството, че застраховащият/застрахованият - собственикът на процесния автомобил, не е заплатил част от разсрочената застрахователна премия по договора за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите (макар и в настоящия процес свидетелските показания и обясненията на обвиняемата, дадени в друго производство, да са негодни доказателствени средства, самата ответница **се позовава** на субективните възприятия на И. В. – собственика на процесния лек автомобил, възпроизведени пред разследващите органи; именно в Протокола за разпит на свидетел, съставен на 19.03.2014 г. – л. 133 от кориците на първоинстанционното производство, е удостоверено неговото фактическо твърдение, че „... автомобилът беше без подновена гражданска отговорност, понеже бях изпуснал срока за вноската”). Напротив, **през целия исков процес** (до устните състезания пред САС) процесуалният представител на ответницата **се е позовавала** на юридически факти, включени в уредения в правната норма на чл. 557, ал. 3, т. 2 КЗ фактически състав, един от който е липсата на действителен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите (при това процесуално поведение недопустимо е дори и във въззивната жалба да се въвеждат **нови** обстоятелства – арг. чл. 266, ал. 1 ГПК, каквито се релевирали едва в устните състезания пред настоящата инстанция). В този смисъл, противоречива би била защитната теза на ответницата – от една страна, твърди, че договорът за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите не е обезпечавал нейната деликтна отговорност, за да се приложи разпоредбата на чл. 557, ал. 3, т. 2 КЗ, а едва в устните състезания пред САС да заяви, че този договор не е развален, а е пораждал правни последици през релевантния период.

От друга страна, ответницата не оспорва, че своевременно застрахователят по този договор е заявил за вписване в ИЦ при ГФ развалянето („прекрятяването”) на това застрахователно правоотношение на основание чл. 260, ал. 2 КЗ (отм.), във вр. с чл. 202, ал. 2, изр. 2 КЗ (отм.). Моментът на заявяване на този факт обаче е ирелевантен във

вътрешните отношения между застрахования и застрахователя (в този смисъл са задължителните за правосъдните органи тълкувателни разяснения, дадени по т. 3 от ТР № 1 от 23.12.2015 г. на ВКС по т. д. № 1/2014 г., ОСТК – „При неспазено изискване на чл. 294 КЗ възражението на застрахователя за прекратяване на застрахователното правоотношение при условията на чл. 260, ал. 2, във вр. с чл. 202, ал. 2 КЗ, е противопоставимо **единствено** на заявена от **застрахования** претенция за плащане на застрахователното обезщетение”). Нещо повече, делинквентът, който не е обезпечил през релевантния период своята деликтна отговорност чрез сключване на договор за застраховка „Гражданска отговорност” винаги носи имуществена отговорност за причинения вредоносен резултат от своето виновно противоправно поведение – пряко по чл. 45, ал. 1 ЗЗД или опосредено, в случай че трето лице, което носи обезпечително-гаранционна отговорност, е заплатил съответно обезщетение – Гаранционен фонд, който притежава право на регрес срещу незастрахования делинквент.

Следователно, в процеса на доказване в настоящото съдебно производство е установено правнорелевантното обстоятелство (то не е било и оспорено в преклузивните срокове), че през релевантния период деликтната отговорност на ответницата не е била обезпечена чрез сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, поради което е възникнала гаранционно-обезпечителната отговорност на Гаранционния фонд да заплати на родителите на починалия им син заместващо застрахователно обезщетение за причинените от делинквента неимуществени вреди.

Установява се правнорелевантният факт, че ищецът е заплатил на наследниците на загиналия (неговите родители) заместващо обезщетение общо в размер на сумата от 260000 лв. (по 130000 лв. за всеки един от тях; платежните нареждания се намират на л. 42 и л. 43 от кориците на първоинстанционното дело), въз основа на постигнато на 01.03.2017 г. извънсъдебно споразумение.

Неоснователно обаче се явява основното поддържано и пред въззивния съд оспорване за невъзникване на предявеното регресно право – пораждање на потестативно право, което Гаранционният фонд е следвало да упражни, като откаже на основание чл. 557, ал. 3, т. 2 КЗ да заплати заместващо обезщетение за причинените на наследниците на загиналия неимуществени вреди, тъй като пострадалият е пътувал в процесния автомобил по собствена воля със субективните представи, че това МПС не е застраховано по договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите.

Тази правна норма не е приложима в настоящия казус, тъй като не представлява действащо право към момента на настъпване на процесната транспортна злополука – на **14.02.2014 г.** Тя е част от обективното материално право едва от 01.01.2016 г., когато влиза в сила действащия КЗ. Макар и предявеното регресно право да възниква и да става изискуемо в момента, в който Гаранционният фонд е заплатил на наследниците на загиналия заместващо обезщетение общо в размер на 260000 лв. – на 02.03.2017 г., т.е. по действащия КЗ (арг. чл. 558, ал. 7 КЗ, във вр. с чл. 378, ал. 5 КЗ и тълкувателните разяснения, дадени по т. 14 ППВС № 7/77 г.), предявеният регресен иск следва да се квалифицира именно по чл. 558, ал. 7 КЗ, поради което пораждането на потестативното право на Гаранционния фонд с едностранно волеизявление обосновано да откаже заплащане на дължимото заместващо или компенсаторно обезщетение на увредените лица се преценява съобразно релевантната редакция на материалния закон към момента на възникване на правопораждащите правото на обезщетение юридически факти – в конкретния случай към 14.02.2014 г. В този смисъл е и практиката на ВКС – напр. Определение № 52 от 26.02.2021 г. на ВКС по т. д. № 1134/2020 г., II т. о., ТК, в което се приема, че „Въпросите относно дадената от въззивния съд правна квалификация на исковете, са съотносими към § 22 от ПЗР КЗ, в сила от 01.01.2016 г., която е ясна и не поражда затруднения при прилагането ѝ от съдилищата. След като вредите, чието обезщетяване се претендира, са настъпили в резултат на ПТП през

2014 г., то приложим е КЗ (отм.); регламентиращ в чл. 288 хипотезите, при които ГФ отговаря за вреди, причинени на трети лица, а не новия, сега действащ КЗ".

Разпоредба, уреждаща правото на Гаранционния фонд обосновано да откаже заплащане на обезщетение за причинените на пострадалите имуществени и неимуществени вреди – поради обстоятелството, че загиналият техен наследодател е пътувал в процесния автомобил по собствена воля със субективните представи, че това МПС не е застраховано по договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, не е съществувала в обективното материално право на Република България, поради което въззивният съд не трябва да обсъжда всички поддържани и пред САС правни доводи за поражение на право на отказ на Гаранционния фонд да заплати при тези отрицателни материални предпоставки (материалноправни пречки) обезщетение на родителите на загиналия. По отменения КЗ ищецът е имал право обосновано да откаже изплащане на такова обезщетение (при възникване на всички останали юридически факти), само ако пострадалото лице по собствена воля е пътувало в МПС, като е знаело, че владението върху него е било придобито чрез кражба, грабеж или престъпление по чл. 346 от Наказателния кодекс – чл. 288, ал. 3 КЗ (отм.), идентичен с чл. 557, ал. 3, т. 1 КЗ.

От друга страна, делинквентът не може да се позовава на грешна преценка на Гаранционния фонд за изплащане на дължимо обезщетение на пострадалите лица и да упражнява негови потестативни права. Нещо повече, както бе изяснено, ответницата дължи заплащане на заместващо обезщетение за причинените на родителите на загиналия неимуществени вреди на собствено основание – чл. 45, ал. 1 ЗЗД, поради което нейната деликтна отговорност не може да отпадне единствено поради причина, че Гаранционният фонд, суброгирал се в правата на увредените, е заплатил дължимото заместващо обезщетение на родителите на пострадалия. И в този случай той би имал право на регрес по общия ред – арг. чл. 73 ЗЗД (съзнателно изпълнение на чуждо задължение, което по силата на закона – КЗ, обезпечава), без да доказва правен интерес за това плащане.

Въз основа на тези правни съображения и това оспорване на ответницата се явява неоснователно, поради което въззивният съд трябва да определи – съгласно предписаните в чл. 52 ЗЗД критерии, справедливо заместващо обезщетение за изживените от родителите на починалия болки и страдания.

При определяне размера на заместващото обезщетение при причинена смърт на близък – в конкретния случай на син, е необходимо да се отчете начинът на извършването на противоправното деяние, претърпените от ищите психически страдания от загубата на близкия родственик, неговата възраст, социално-икономическите условия в страната към момента на настъпване на застрахователното събитие – началото на 2014 г., както и нормативно определеният лимит на обезщетението за настъпили неимуществени вреди, виновно причинени от застраховано лице по застраховка „Гражданска отговорност“ – до 2 млн. лв., при едно пострадало лице, какъвто е настоящият случай (арг. чл. 266, т. 1, б. „а“ КЗ, отм.).

Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение не е компенсаторно, а заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 ЗЗД – по справедливост от съда. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението.

Споразумението между Гаранционния фонд и родителите на загиналия поражда относително облигационно правоотношение (арг. чл. 21, ал. 1, предл. 1 ЗЗД), поради което

делинквентът не е обвързан от размера на уговореното между тези страни обезщетение. Ищецът не е доказал превишаващи обичайните неимуществени вреди факти - следователно, този размер трябва да съответства на болките и страданията, които съобразно опитните правила родителите изживяват при смъртта на техен пълнолетен син.

От показанията на свидетеля В. М. обаче се изяснява, че до смъртта на загиналия в процесния транспортен инцидент той, неговият брат и родителите им са живели в един дом, в едно домакинство, като семейството съвместно са управлявали своя бюджет – „Семейство В. имаха общ бюджет, който се поддържаеше и управляваше от Г. – като най-възрастна”. Установява се, че починалият М. е останал да живее в родния си дом и след завършване на средното си образование. В този смисъл, установено е, че родителите са отглеждали своите деца в нормална битова и емоционална семейна обстановка.

При определяне на заместващото обезщетение за причинените на родителите на загиналия неимуществени вреди следва да се вземе предвид обстоятелството, че загубата на близък родственик (на 24 навършени години), към когото неговите майка и баща са били привързани (не се установи, че макар и те да са живели в един дом до неговата кончина, те не са поддържали нормални отношения като между дете и родител), ще ги съпътства през целия им живот. Впоследствие те ще бъдат лишени както от емоционалния контакт, така и от неговата морална и финансова подкрепа. Следователно, болките и страданията, които родителите ще продължи да изпитва от загубата на починалия им син, трябва да бъдат отчетени при определяне размера на дължимото застрахователно обезщетение.

При така изяснените правнорелевантни факти въззивният съд приема, че заместващото обезщетение на родителите за причинените от противоправното поведение на делинквента М. Е. В. неимуществени вреди, изразяващи се в психически болки и страдания от загубата на техния син, е в размер на по 120000 лв. (за всеки един от тях). Наистина, законодателят е определил висок нормативен максимум на застрахователното обезщетение за причинените от застрахованото лице неимуществени вреди – до 2 млн. лв., при едно пострадало лице, какъвто е настоящият случай (арг. чл. 266, т. 1, б. „а” КЗ, отм.). Следователно, по този начин той е целял заместващото обезщетение да отговаря на действително претърпените болки и страдания. Но заместващото обезщетение представлява парично право, като неговата обезщетителна функция е насочена към получаване на имуществени блага, чрез които да бъде морално удовлетворен пострадалият, като емоционално да бъдат потиснати изживените неблагоприятни последици от причинените му болки и страдания. В този смисъл, съобразно общественно-икономическите условия в страната към момента на настъпване на процесното застрахователно събитие – началото на 2014 г., и наложилите се морални норми в обществото, респ. съобразно съдебната практика, справедливият размер за заплащане на заместващо обезщетение при смъртта на пълнолетен син, към когото ищите са изпитвали привързаност, е в размер на сумата от по 120000 лв. (за всеки един от тях).

Неоснователни са обаче релевираните в отговора на исковата молба възражения от ответницата за съпричиняване на вредоносния резултат от загиналия (т. нар. „компенсация

на вини”, уредена в чл. 51, ал. 2 ЗЗД) – 1) пътувал е без правилно поставен предпазен колан; 2) „починалият е шофирал, въпреки че е неспособен водач”, както и че е предоставил автомобила на неопитен 18-годишен водач; 3) „починалият е шофирал, след като е пил”; 4) „починалият е шофирал и предоставил за шофиране автомобил без сключена ГО” и 5) „починалият е шофирал автомобила при условие, че автомобилът е следвало да бъде спрял от движение поради липса на преглед за техническа изправност”. За да се определи дали е налице съпричиняване на вредоносните последици, респ. степента на участие на пострадалия в цялостния съпричинителен процес, е необходимо да се изследва механизмът на настъпване на процесното ПТП. Процесуалното задължение (доказателствената тежест) за установяването на този правнорелевантен факт принадлежи на страната, която навежда това частично правоизключващо възражение, като доказването трябва да е **пълно** (несъмнено, безспорно) съобразно правилата, предписани в правната норма на чл. 154, ал. 1 ГПК. В този смисъл е и константната практика на ВКС, формирана по реда на чл. 290 ГПК с Решение № 98/24.06.2013 г. на ВКС по т. д. № 596/2012 г., II т. о., ТК; Решение № 206/12.03.2010 г. по т. д. № 35/2009 г. на ВКС, II т. о.; Решение № 59/10.06.2011 г. по т. д. № 286/2011 г. на ВКС, I т. о.; Решение № 99 от 8.10.2013 г. на ВКС по т. д. № 44/2012 г., II т. о., ТК; Решение № 169 от 2.10.2013 г. на ВКС по т. д. № 1643/2013 г., II т. о., ТК и пр.

От приетата от ОС-гр. Враца като компетентно изготвена и неоспорена от страните САТЕ, извършила подробен анализ на всички събрани по делото доказателства, вкл. снимковия материал от фотоалбума при съставяне на Протокола за оглед, се установява, че по делото липсват доказателства за следните твърдени от ответницата факти: **1)** за липса на отказ на спирачната система на лекия автомобил при неговото управление в участъка на ПТП – няма данни за пропадане на педала на спирачката при неговото натискане и отказ от спиране; **2)** за отказ на волана за управление в някой момент от неговото управление – да е създавал технически проблеми при неговото движение и паркиране в населено място и **3)** за неизправности на автомобила по отношение на органите му за управление – запалване, волан за управление, спирачна система и предавателен механизъм, които да са причина от техническа гледна точка за настъпилото ПТП.

От събраните по делото доказателства не се установи, нито че загиналият е бил без правилно поставен предпазен колан, нито че автомобилът е бил оборудван с предпазни колани на мястото, на което е седял пътникът, и най-същественото, че ако той би бил с поставен правилно предпазен колан, не би настъпил леталният изход. От една страна, дадени обяснения или свидетелски показания в друго съдебно производство на страна в настоящото, биха били годно доказателствено средство, само ако те удостоверяват неизгодни за нея обстоятелства (поради тази причина не може да се приеме за установен по делото изгодният за ответницата факт, че „като спря автомобилът, се огледах, като преди това изключих двигателя на автомобила, и се обърнах към М. и тогава видях, че той лежи в скута ми и беше в кръв в областта на главата... само лежеше”). От друга, съобразно установеният и с присъдата механизъм на настъпване на смъртта на загиналия, която и в тази част обвързва гражданският съд (тези факти са част от изпълнителното деяние на

престъпния състав), се изяснява, че леталният изход е причинен от **кръвоизлив под меките мозъчни обвивки и мозъчна контузия**, довели в своята еволюция общомозъчен оток с вклиняване и последваща компресия и парализа на жизненоважни мозъчни центрове – дихателен и сърдечносъдов. Следователно, първопричината за смъртта на загиналия пътник е тежката черепно-мозъчна травма, която с оглед на факта, че след удара в железобетонен стълб автомобилът променя посоката си **на въртене** и след изминаване на масовия му център още около 2 метра, се установява в покой, може да настъпи и при правилно поставен колан – от опитните правила, които съдържат съществена информация за причинно-следствената връзка между обстоятелствата и явленията в обективната действителност, е известно, че и при правилно поставен предпазен колан главата не е статична и може да понесе тежки удари в страничните интериорни части, които да доведат до летален изход. В този смисъл, необоснован се явява правният довод на ответницата (основан само на една житейска **вероятност**, неподкрепена от установени по делото правнорелевантни обстоятелства), че „предпазният колан... предпазва тялото, вкл. главата да не се движи безконтролно в интериора на купето”.

Установява се, че загиналият не е шофирал, а е бил пътник в автомобила, като не бе доказано, че **съзнателно** е предоставил управлението на автомобила на „неопитен 18-годишен водач”. Напротив, към момента на настъпване на процесното ПТП ответницата (делинквент) е била правоспособен водач, поради което държавните контролни органи са преценили, че тя притежава всички психо-физични качества безопасно да управлява лек автомобил.

Ирелевантно за твърдяното съпричиняване на вредоносния резултат е обстоятелството дали починалият **пътник** е бил с алкохол в кръвта над нормативно допустимата норма (от друга страна, от събраните по делото доказателства - Протокола от 17.02.2014 г., л. 142 от кориците на първоинстанционното производство, се изяснява, че липсват данни за етилов алкохол в кръвта на починалия).

За правилното решаване на правния спор, предмет на настоящото дело, е без значение и обстоятелството дали „починалият е шофирал и предоставил за шофиране автомобил без сключена ГО”. Дори и да се приеме, че загиналият е знаел, че деликтната отговорност на водача на процесния автомобил не е била обезпечена през релевантния период чрез задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилите (той не е сключил този договор и не бе доказано, че е знаел за уговорката между застрахователя и собственика на автомобила дължимата застрахователна премия да бъде заплатена при разсрочено изпълнение), предоставянето за управление на делинквент на автомобил без такъв договор не е и не може никога да е в причинно-следствена връзка с настъпване на ПТП.

Неоснователно се явява и последното поддържано пред въззивния съд частично правонамаляващо материалноправно възражение за съпричиняване на вредоносния резултат - „починалият е шофирал автомобила при условие, че МПС е следвало да бъде спряно от движение поради липса на преглед за техническа изправност”. Както бе изяснено от

приетата от ОС-гр. Враца като компетентно изготвена и неоспорена от страните САТЕ, по делото липсват данни за техническа неизправност на автомобила (фактът, че той е бил поправян от неговия собственик и че „няколко пъти В. са бутали автомобила” не установява обратното). От друга страна, не бе доказано и че **съзнателно** починалият (при знание за неизправност на автомобила) го е предоставил на делинквента за управление, а той е пътувал в него като пътник.

Следователно, ответницата, на която принадлежи процесуалното задължение (доказателствената тежест), не установи по безспорен начин, че смъртта на пътника в лекия автомобил би била предотвратена, ако той не би извършил противоправно поведение, поради което релевираното в отговора на исковата молба частично правонамалващо материалноправно възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от противоправното поведение на загиналия се явява неоснователно и следва да бъде оставено без уважение.

Въз основа на така приетите за установени правнорелевантни факти и изложените правни съждения предявеният осъдителен иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД трябва да бъде уважен до размера от 240000 лв. (по 120000 лв. – заплатено от Гаранционния фонд заместващо обезщетение за причинените на всеки един от родителите на починалия неимуществени вреди), като обжалваното решение бъде отменено в частта, в която регресният иск е уважен над сума от 240000 лв. до пълния му предявен размер от 260000 лв.

При този изход на спора, определението, обективизирано в обжалваното решение, с което на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответницата е осъдена да заплати съдебни разноски общо над сумата от **9800 лв.** до присъдения размер общо от 10600 лв., трябва да бъде отменено.

В полза на ответницата на основание чл. 78, ал. 3 ГПК трябва да се присъди сумата от **30,77 лв.** - съдебни разноски пред ОС-гр. Враца. На основание чл. 38, ал. 2 ЗА в полза на адв. Д. Д. от САК следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение за безплатно процесуално представителство пред ОС-гр. Враца в размер на **621,23 лв.** с ДДС, а на основание чл. 38, ал. 2 ЗА в полза на адв. А. Б. от САК сумата от **544,31 лв.** – представляваща адвокатско възнаграждение за осъщественото безплатно процесуално представителство пред САС. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК в полза на въззивницата трябва да се присъди сумата общо от **476,92 лв.**, представляваща сборът от заплатените държавна такса - 400 лв., и адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред САС - 76,92 лв.

За отхвърлената част от въззивната жалба въззиваемият има право на разноски, но до края на устните състезания пред САС нито е представил доказателства за тяхното извършване, нито е поискал присъждането им.

Мотивиран от горното, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 22/25.03.2022 г., постановено по т. д. № 73/2021 г. по описа на ОС-гр. Враца, **в частта**, в която е уважен предявеният от ГАРАНЦИОНЕН ФОНД, БУЛСТАТ 121446665, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Граф Игнатиев” № 2, ет. 4 срещу М. Е. В., ЕГН *****, с адрес гр. ***, ул. „***” № *** иск с правно основание чл. 558, ал. 7 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД - **над** сумата от **240000 лв.** до пълния му предявен размер от 260000 лв., представляваща сборът от заплатеното заместващо обезщетение на пострадалите от виновното противоправно поведение на М. Е. В., чиято деликтна отговорност не е била обезпечена през релевантния период чрез договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите (по преписка, наречена „щета 210375/11.12.2015 г.”), ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 07.06.2021 г., до окончателното ѝ заплащане, както и **в частта**, в която М. Е. В. е осъдена на основание чл. 78, ал. 1 ГПК да заплати на ГАРАНЦИОНЕН ФОНД сумата над 9800 лв. до присъдения размер от 10600 лв. - съдебни разноски, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от ГАРАНЦИОНЕН ФОНД срещу М. Е. В. иск с правно основание чл. 558, ал. 7 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД за заплащане на изплатено заместващо обезщетение на пострадалите от виновното противоправно поведение на М. Е. В., чиято деликтна отговорност не е била обезпечена през релевантния период чрез договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите (по преписка, наречена „щета 210375/11.12.2015 г.”) - **над** сумата от 240000 лв. до присъдения размер от по 260000 лв., ведно със законната лихва от 07.06.2021 г. до окончателното им заплащане.

ПОТВЪРЖДАВА Решението в останалата част.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК ГАРАНЦИОНЕН ФОНД **да заплати** на М. Е. В. сумата от **30,77 лв.** - съдебни разноски пред ОС-гр. Враца, а на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК сумата от **476,92 лв.** – съдебни разноски пред САС.

ОСЪЖДА на основание чл. 38, ал. 2 ЗА ГАРАНЦИОНЕН ФОНД **да заплати** на адв. Д. Д. от САК, с адрес гр. ***, ул. „***” № ***, ет. *** сумата от **621,23 лв.** с ДДС - адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство пред ОС-гр. Враца, а на основание чл. 38, ал. 2 ЗА **да заплати** на адв. А. Б. от САК сумата от **544,31 лв.** - адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство пред САС.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от настоящото Решение да се връчи на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____